

№ 46.

Birmdeenâ 16. (28.) November

1870.

Malsa par gaddu 1 rubl.

Siina lassitajeem

Arri nahfoshâ 1871mâ gaddâ Mahjas weefs zerre ar Deewa palihgu sawu zekku peh, eeraftas fahrtas stai-gaht un lassitajus apmekleht. Mahjas weefs lassitajeem ir us preelshu tapat peeneffihš sijnas kâ lihds schim pahr meeru un pahr larru, kâ arri pahr wiffadeem zitteem notiffumeem tapat muhsu tehwi-semme, kâ arri wiffâ plaschâ pasaulê, — to schinnis laifšs il katram wajag un derr sinnabt. Bes tahdahm jaunahm sijnahm arr peeneffihš zittus notiffumus, stahstus un padohmus, kas derrehs par mahzibu dshwes buhshana. Mahjas weefa peeliftums arri tã, kâ lihds schim, peeneffihš jaunus stahstus, ja arri neitreises par mahzibu, tad tal par derrigu laika-kawelli un islusteshanohs. — Tit to ween atkal par jaunu luhdsam, ka lai ikktris lassitajš, kam pa posti javeesuhtha, mums usdohd woi atsubta **riktigu** adreffi; jo arri schinnî gaddâ irr notizzis, ka dascheem un ihpaschi tahdeem, kas tahatãš gubernijãš dshwo, Mahjas weefs netikka rohtã, kad til weenu weenigu wahrdu us adresses nebij riktigi usdewufchi. — Malsa paleef ta patte wezza, prohti, Mahjas weefs ar peeliftumu 1 rub. 75 lav., bes peeliftuma 1 rub., kad wifsmajal 3 eksemplares weenã fuwertã pa posti javeesuhtha; bet ja 1 un 2 weenã paschã fuwertã, tad malsa ar peeliftumu 2 rub. ur bes peeliftuma 1 rub. 25 lav. Apstelleschanas nems pretti taifš paschãš weetas, kur lihds schim tahš fanehma, un tizzam, ka neweens ne-atraufees pee ta palihdseht tam, kas patš nesinn, kâ apstelleschanas ja-isdarra. — Wehl to luhdsam, lai usdohdahš **pee laika**, ka wiffu jo labbi warr eetaifšht, lai pehgal nebuhtu kaweshanahš un juhshanas. **Mahj. weefa apgahdataji.**

K a h d i t a j š.

Siina lassitajeem. Karra sijnas.
 Celschjemmes sijnas. No Ribgas: pahr meera trattati no 1856 g. un Wids. gub. flud. par semneeku pelnas braulshanu.
 Adreftemes sijnas. No Wahzjemmes: wolstu saweenoshanahš. No Belgijas: pahr karra-eerohshchem, ko Franzijai peewedd. No Franzijas: pahr larru. No Spahnijas: pahr fehnina iswehleshanu. No Greeku walstes: pahr Greekem, kas gabjufchi Franschu larrã.
 Zittas jaunus sijnas. No Ribgas: Baltijos Domehnu wald. isdohd rentes weetas, — pahr jaunu lauschu -fehki un pahr Latw. teãteri. No Lehrpatas: lohti wezš Kreerwu wihrs.
 Ribgas notiffumi.
 Jaunalabs sijnas.
 Daltera sijnas no karra-lautã. Bukku, dahrsa-augtu un dahrsa-lohshchanas leetu- (ribku-) israhdschana Kludas muhschã. Widsjemmê. Dihwaina launeshchanahš! Smeellu stahstinafš. Grammatu sijnas. Drilketajam missejes. Labbibas un zittu prezzu tirsus.
 Feelittumã. Wintes tehws. Kã warr no dascheem dshwonekeem sijnabt, lahds laifš buhš. Smeellu stahstini.

Karra sijnas.

Ku, kã tad stahw ar Parihši? Tapat kã agraf: Franzuschî celschpuffê un Wahzeeschî ahspuffê. Kã jau fennal stah-

stijam, Wahzeeschî apnehmuschees Parihši nebombardeereht wis, bet nogaidiht, kamehr Franzuschî no badda speesti, paschi padohsees. Zerre, kas drihs tã notiffchoht, jo galka arr teem jau effoht pawiffam peetrubfufe — lai gan zitta sijnã melsch, ka teem wehl us 3 mehnescheem effoht pahrtikka. — Us meera-derreshanu Franschi til tad grubb dohtees, kad no wiãnu semmes Wahzeeschî nelo nepagehr, — zittadi ne. Tee wehl eedrohshchinajufshees paschi Wahzeescheem preelshã rakstihht, ar lahdu sijnã wiãni teem padohshotees. Tapesh jau lahdas wiãnu awijes fakka: Ko tas nojhme, ka muhsu waldischana preelshã raksta, us lahdu wihfi ta grubb padohshees? Taggad gan buhtu laifš, tahdu leelishchanohs pee mallas list, jo ta naw wairš muhsu dalka. Wehs til to ween wehl warram: eenaidneeka padohmu atraidihht un karroht wehl tahfat. Bet padohshchanahš sijnas preelshã zelt warr til ween uswarretaji un mums uswarreteem tahš japeekemm un t. pr. Tã daschãš wiãnu awijes rahjahš us Franzijas taggadejeem waldbneeem un tohs kã speestlin speesch, lai darra, ka pee meera teef un lai nedfenn 2 millionus zilweku badda-nahwei rihkê. Stahsa arr, ka Franschi israhdotees nobohmajufchi tã kã

wissi ar reisi no Parihses aplehgeretajeem Wahzeescheem usbrukt un tohs aisdsiht prohjam; warr gan buht, fa winni tà darrihs, bet lo ar to panahs? Wahzeeschu zitti pulki tahkal eedami, atkal daschas pilssehtas panehmuschu un Frantschu waldischanas dalka, tas Tubre, taisotees aiseet us Bordo pilssehtu. To leelo Frantschu Loahres armiju Wahzeeschi effoht wissapfahrt apstahjuschu, fa ta wairs netur newarroht us preeschu tilt. Fa tas teefa, tad ir ta krittih wangds un tad ir tas pehdigais labbakais spehts Franzijai buhs beigts. Fa Loahres armija effoht 80,000 wihrus leela un ta gribbejuse Parihses aplehgeretajeem usbrukt un eeflohditeem palihgã nahst; bet winneem par kibeli tas generalis v. Tann winneem to rebkinu isjauzis un nu tee paschi eekrittuschu sawds spohlds. Wahzeeschi no Mezzes uswarreschanas lihds taggad Frantscheem nowangojuschu 337,000 wihrus. Fa ta pulks! Lai nu gan Frantscheem jo deenas wairaf spehki gurst, tomehr duhschu nepamett un arween leelabs, fa Pruhshus uswarreschoht un tee drihs aiseeschohht prohjam no Parihses. Pateesi, Wahzeeschi arr ar wissu sawu meesu un dwehsele kahro aiseet prohjam mahjãs pee sawejeem labbat, nekã tẽ tuppeht flittã gaisã, kur flimmihas tohs swaida un mohja wairaf nekã farra-breesmas. Seemas-swehiti wairs naw tahst, tad katris tal gribbetu pee seemas-swehtu eglites behrneem lihds lihgs motees. — bet kas nu schoreis to dohs! Negribboscheem buhs wehl japaleef Franzijã, kamehr tee stuhrgalwji pawissam buhs sawalditi un apmeerinati, — kas taggad paschi tihshi sewt un zittus wahrdina. — Sinnams, fa lihds tam laikam wehl daudsi pasaulei labbas deenas atfazzihs un daschs millions wehl tils istehrehtis us Franzijas rebkina, fo ta pa dauds dauds gaddeem nespehs notihdsinaht. Runna gan, fa taggad pat atkal pameera spreeschanu gribboht usnemt, — bet jau eepreesch redjams, fa ar to nelas netils gallã, jo Frantschi atkal nelo negribboht dsirreht no ta, fa Wahzeeschi zittus semmes gubbalus, lai patur preeschu sewis. — Frantschu leelais ministeris Gambetta effoht flims palizis. — Lai Deews drihs dohd meeru!

Gefschsemmes sinnas.

No Nihgas. Muhfu 45tais Nummurs sawãs jaunafãs sinnas stabstija pahr to rakstu, fo walsts kanzleris Gortschakows laidis zittahm Giropas waldischanahm, un ar fo muhsu augstais Kungs un Keisers jinno, fa ta meera-derreschana no 18ta Merz 1856, fo wiffas tahs waldischanas toreis parastijuschas, daschãs punktẽs effoht pahrlahpta, un zaur to Kreewu-walstei noteelohht pahriba. Kreewu-semme, ar sawas walsts pahrlabboschanahm un jaunahm eetaifischannahm darbodamees, eesahkumã wiffus tohs nebarbus pazeeta un zaur to prettineeki palitka drohschafti. — Pee tahs meera-derreschanas pahrlahpschanas peestaitams arri tas, fa starp Kreewu- un Turku walstebm iszehljusehs jauna walsts Rumanijã, kas lai gan stahw sem Turzijas wirsneezihas, tomehr irr walsts preeschu sewis. Kad arri pehzã Kreewu-semme to apstiprinaja, tad to darrija tiffai gribbedama mihtu meeru pasargahst. Toreis pee meera-derreschanas arri nospreests, fa tapat Kreewu-semmei tà arri Turzijai, meera deht, nebuhs mellã jubrã wairaf luggus turreht, fa katrai 6 damp- un 4 setzel-luggus, kurru leelums arri flaidri tiffa nosfazzihst. Patte melna jubra tiffa nosfazzita par meera-weetu, par tahdu, kur neweenam naw leelafas

brihwibas fã ohtram un tur fã arri tai Dardanelles un Bosporus jubras schaurumds ar farra-luggu-geem meera-laika eebaukt no Turzijas puffes wisseem tiffa aisleegts. Fa kahdas nekawejamas darrihschanas deht tas tomehr buhtu wajadsihs bijis, tad us to no sultana wajadseja ihpaschu atkaufchanu isluhgtees. Schi punkte preeschu abbahm walstebm irr jo wehrã-leekama un ihsteni Kreewu-semme ween to riftigi ispidijuse. Kreewu-semme pehz tahs reijas nodereschanas sawas flanstes un wissu farra-luggu buhschanu un waldischanu melnã jubrã tiffa gluschu pee mallas un tahdã wihse wairs nekahdu flotti, fã til ween to norunnatu luggu flaitu tur warreja turreht. Tur pretti Turzijai, lai gan tai arr til ween tas nosfazzihst luggu flaits irr brihw turreht melnã jubrã, tomehr nekã naw nosfazzihst leelums tai luggu-flottei, fo ta turra Arkipelẽ un Marmora jubrã. Marmora jubra tiffai zaur Bosporus kanali 20 werstes ween no mellahs jubras irr atschirta. Tadeht, kad karschs ar Turziju iszeltohs, winnas leela flotte pa mas stundahm warr buht melnã jubrã eelschã. Tapehz zaur scho punkti Turzija irr deesgan apdrohschinata prett Kreewu-semme, bet Kreewu-semme naw wis tapat apdrohschinata prett Turziju. Un toreis, kad to meera norunnu zehla, nebij wis paredsams, fa luggu buhschana wehlfã tah pahwehrtisees fã taggad irr; toreis til bij damp-luggi, bet taggad irr arr raggoti luggi un Monitori, kas irr tiffat fã batterijas un flanstes. Schahdi Monitori Turzijai taggad Arkipelẽ ween irr kahdi 15. Bes ta wehl taggadejs sultans Abdul Aziz, lizzis Marmora jubras luggu buhwes pahrlabboht un nu Turzijas farra-luggu waldischana ifgaddãs kahdus luggus buhwe jaunus. To wissu wehrã-leelohht, gan irr laik, fa arri Kreewu-semme, — kas pehz jaunahm walsts rohbeschahm nebuht netihfo, — arri us sawu drohschibu dohma. Tadeht tad nu schoreis Kreewu waldischana to rakstu pee zittahm Giropas waldischanahm laiduse, fa schinnis laikds tas masuminsch luggu, kas wannai irr melnã jubrã, tahs wannai tur buhdamas semmes nekã newarr apfargahst un aiestahweht. Kreewu-semme to, fo preeschu sewis pagehr, nowehl arri Turzijai un us tahdu wihst iskludina wiffas tahs kaunas dohmas, itt fa Kreewu-semme tihlotu pehz jaunahm rohbeschahm. Kreewu-semme netihfo pehz sweschas mantas, bet gribb tiffai sawu apdrohschinaht, — fã katris, kas to ar prahtu pahrlẽel un meeru mihle, weegli warrehs saprast. Kad abbi kaimini weens no ohtra drohschi, tad meers warr pastahweht un t. pr. — Tadeht nu Kreewu-semmes waldischana pagehr, lai Giropas waldischanas weenã prahã tahs nederrigas punktẽs pahrtaisa, — fa meers un saderriba jo drohschi warretu pastahweht. — Pahr wissu to, Kreewu walstei ap melno jubru tahs baggatahs maises semmes, kas ahrsemneelus nohtes laikã pee-ehdina ar sawu krahjumu un tur arri tahs flitalahs gubernijas,

là Krimma un t. pr., kas jem Kreewu Keiseru waldischanas dabbujuschas darbīgus un lohpīgus eedstiwotajus to zittreiseju plehstīgu Tataru weetā, un tur arr dauds wahjineeki aisreiso, siltatā gaisā spirdsina-tees. Tad nu sinnams, ka schabdas semmes apsar-gabt Kreeweem waijag labbas flottes melnā juhrā.

Gan nu jadohma, ka katriš, kam weffels prahts, to lehti fapratihš, ka zittadi newarr buht, bet ka tā janoteek. Tomehr tā naw wis. Lai nu gan paschi wal-dineeki wehl neso naw isfazzijschi, to tee dohma, tomehr awises dasch' daschadi runna tam padohmam pretti. Ihpaschi Englandes un Ghistreikijas awises brehž, ka Kreewu-semme gribboht wissu to meera-derreschanas norunnu isabrdiht, — kas tak nemas naw fazzihts. Tad atkal sakta, ka Englande, Ghistrei-kija, Turzija un Italijsa gribboht sawā starpā dar-riht derringu un beedribu prett Kreewu-semmi, bet Italijsa nemas negribboht us to eelaištees un ta pa-leekoht nobst, un tā daudsina wehl daschas zittas sinnas. Bet tas jau pa laitam eefahumā tā eet, tad kas no jauna parahdabs; — gan wiffi drihš skaidrasti eeraudstihš Kreewijas meera prahtu un pahr saweem pahrschteigteem wahrdeem kaunesees.

No Nihgas. Widssemes gubernijas waldischana wisseem par sinnu isfluddinajuse, ka pehž teem us to dohteem pastahwedameem liffumeem, teem no semmehm tē pilssehtā us pelnu eebraufuscheem sem-neekcem effoht wehlehts, weenu mehnesch laiku us to no polizejas bes malfas winneem isdohdamu biffeti daschadas mantas un prezzes ar saweem sirgeem wad-dah, — til kuggu prezzes ween ne, — un pa to laiku teem ne-effoht wis jamalka tahs nodohschana-s, to malka tee zilweki, kas pee schahs pelnas weenadi paleef. Bet ja semneeki schahdu darbu tē pilssehtas daktā dsenn ilgati nekā mehnesi, tad teem tāpat tā teem ihsteneem ohrmanneem tahs nosazzi-tas sinnamas nodohschanas pee pilssehtas kasses-waldischanas janomalka.

Ahrsemes sinnas.

No Wahzsemes. Pehž taggadejahm sin-nahm, to awises nesh, wiffas Wahzsemes walstes fabeedrojahs lohpā weenā Wahzsemes walstu bee-dribā, — ir Baireeschu walste taggad wairs ne-effoht pretti. Us preekschu pahr to dabbusim wehl skai-drakas sinnas.

No Belgijas. No Brisseles raksta: no Scher-burgas effoht ta sinna nahluse, ka tur patlabban atkal no Englandes pahrnahzis kuggis ar leelu pulku larra-eerohtschu un larra-waijadstibu preeksch Franzi-jas. Schahda frakte tur pa 12 deenu starpu jau pa treschu reis atwesta. — Belgeeschī tā daudsina, bet Kelnes awises atkal stabsta, ka Belgeeschī arr' weenumehr juhtoht Frantscheem larra-eerohtschus un tee effoht til nepeepildami, ka arween wehl wairaf prafoht. Nesenn tur nogahjuschas 90,000 flintes un no Seemet-Amerikas arr labbu wesumu gaidoht.

Gan nu tāpat Englandes tā arri Belgijas waldischanas sakta, ka winnas saweem fabrikanteem ais-leeguschas larra-eerohtschus Franzijai sneegt, bet to palihds tahda aisleegschana, tad nesarga, lai arri pahr rohbeschahm neteek pahri.

No Franzijas. Wezzajam Garibaldim tē nefa lahga nesohlahs un winna pulki jau dabu bahreenu no Franzijas waldischanas. Schi waldischana is-fluddinajuse, ka daschas daktas no Garibalda armi-jas effoht nedabus darrijuschas, liffumu- un gobda-telkas pahrlahpdamas. Tadeht waldischana effoht nospreeduse us to stiprako wihsi tahs sawaldiht. — Awises schehlojahs, ka Garibalda pulku pakalweeks Verdune pats no sawas galwas larra-teefas ezektoht un darroht tahdus darbus, kas til walstes larra-teefai brihw. — Garrigas awises arr schehlojahs, ka Garibaldiš prett liffumeem darroht dauds pah-ribas garrigahm teefahm un skohlahm un t. pr. — Garibaldiš gan eedohmajees, ka winnam tē effoht tahda patte wakka tā Italijsā, tur tas wissu mehdsā darriht pehž sawas nodohmas, jo tē winsch arr pats us sawu rohku gahja. Lepnee Frantschi tā gan ne-patauf', jo winni paschi sew gribb paturreht to gohdu, ka winni effoht tee walbineeki sawā mahjā. Rahdabs, ka no scha larra-lauka wezzis wis neais-ees ar gohdu frohnehts.

No Spahnijas. Pee kehina balsefchanas no 313 tautas weetneekcem, bij 311 klah, un no scheem 191 balstis peekritta Aosta erzogam jeb Ita-lijas kehina ohtram deklam. Tā tad weenreis Spah-neescheem buhs kehinsch. Italeeschī arr' taggad pilnā meerā un tad erzogs 17tā Nowember no Nea-peles Florenzē bij atbrauzis, tad ministeru presidente un Spahnijas wehstneeks gahja winnam laimi weh-leht. — Kad jaun'iswehlehts kehinsch aisees sawu trohni eenemt, pahr to wehl nelas naw sinnam.

No Greeku walstes. Agral daschas awises isdaudsinaja tahdu sinnu, ka no Greeku semmes dauds waklineeki jeb brihwkandis effoht aisgahjuschi us Franziju, Franzijai palihdseht prett Wahzeescheem larroht. Bet schahdas sinnas effoht tihri melli ween. Effoht tikkai kahdi 30 ween aisgahjuschi un tee paschi nebuht ne-effoht Greeki, bet pa leelakai daktai Frantschi ween. No ihsteem Greekeem til kahds duzzis ween effoht gahjis un tee arr pa daktai bijuschi Turzijas pawalstneeki un tee wiffi tahdi, kas dumpja laikā Kandijas fallā larrojuschī. Wehl kahdi tschetri woi peezi effoht bijuschī Greeku armijas behgti. Greeku polizejas lungs gan gribbejis tohs Frantschu kuggineekam atnemt, bet tas neadewis un aiswids-dis lihds. Pahr to nu gan gahdaschoht, ka us preekschu lai tā nenoteek. Frantschu derretaji teem aiswesteem 60 frankus rohkas-naudas malfajuschī.

Zittas jaunās sinnas.

No Nihgas. Baltijas Domehnu waldischana isflud-dinajuse, ka us 12 gaddeem us renti isdohschoht daschas

krohna-muischas un rentes-weetas, prohti: 8tä Dezember f. g. isdohschobt Kursemmé, Dohbeles aprinki: Wirzawas pufsmuischu Kiltshof un Mas-Swehti; Jaun-Rohmas kroggu, Jaun-Seffawas wehja-sudmallas; Tulluma aprinki: Krohna Slampes muischu, Tulluma Mescha muischas schenk, Engures Dreimann-kroggu; Kuldigas aprinki: Usmaites muischu, Peldangu kroggu, Strunku kroggu; Talses aprinki: Wallgales uhdens-sudmallas. — 10tä Dezember: Widsemme, Balmeeras aprinki: Siwers pufsmuischu pee Ruhjen-Ternejas un turrenes Septu-kroggu; Tehrpatas aprinki: fr. Uhlfeld muischu, un fr. Keegelmuischu: Iggauinjâ, Hapsales aprinki: fr. Laibelmuischu. — Rente-tajeem nosajzitas deenas jafa-eet pee Baltijas Domehku waldischanas.

No Rihgas, 12tä November. Nahloschâ sweht-deenâ, tai 15tä November to no schejenes birgeru-beedribas eetaifitu kauschu lehki atwehre, prohti, p. 12½ pufdeenâ. Schis kauschu lehki atrohdamas paschâ pilssehtâ, leelajâ Kalei-celâ Nr. 54.

— Rihgas Latweeschu beedriba nospreeduse sweht-deenâ tai 15tä November beedribas-nammâ Latweeschu teäteri spehleht. — Skaidrakas finnas pahr to lassamas isfluddinaschanas.

No Tehrpatas. 25tä Oktober schejenes Kreewu kapsehtâ paglabbaja lahdu firmgalwi, lam wahrds Michail Michailow Lusin un las ihpaschi peemin-nams tadeht, ka bij 102 gaddus wezs palizzis. — Winsch bijis dsimmis Iweres gubernijâ un jau isgahjuschâ gaddu-fimteni us Widsemmi atnabzis, fur pee Allazlawwi muischas peerastijees; libds 1869tam gaddam winsch të dsihwoja Kalli zeemâ. Bet zaur daschadahm nelaimehm gluschi par nabbagu palizzis, tas nomettahs Tehrpatâ, fur pehz ibsas un grubtas wahjibas 21mä Oktober nomirra.

II Rihgas notiffumi.

Taggad — ta jau allasch ruddens-laitâ, — muhsu Rihgâ pavilnam sagku un zittu nedardu tahjâs, ta, ka schè newarram wissus peeminneht. Daschi sagli til drohschi, ka ir par waktihm nebehda un sawas stuntes isprohwe. Ta neseunu polizeja dabhuja sinnah, ka tas isdaudsinahs saglis Pehter Pehtersohn, las arween peelahdetu revolweri pee few klast turra, tai nakti no 7ta us 8tu f. m. rahtuff Landvogtei-teefas istabâ apfagichobt to labdi, fur 22,000 rubli naudas effobt eelschâ, jo 7tä pehz pufdeenas winsch ar saweem beedreem wissu effobt labbi apstattijis. Polizeja negaidija wis nakti, bet tuhlin pehz pufdeenas stepeni us wakti nostahjâs. Pultsten 4 Pehter Pehterichns, brangi apgehrbees, eenahjis rahtuscha appatsch tahschâ un steigshus ween aisseidsees us Landvogtei-teefas istabu. Bet të us norunnatu pristawa dohtu sismi, polizejas ful-lami tam uskrittuschi, un lad tas rohku grubets feschâ pehz sawa revolwera, tad ir to nepaspehjis un wihrs tiffa sanemts. Tam atradda klast revolweri ar 6 sawehweeneem peelahdetu, rittigu atflehgu no tahs istabas, fur gribbeja eelaustees, garru dunzi un plakatpassi us Suhdasch muischas semneeta Jahn Kalnin wahrdâ.

Jannafahs finnis.

No Berlins, 11tä (23.) November. Stahsta, ka ta nodersschana stary Seemela- un Deewiddus walnehm no Ima Janwar buhschobt spehtâ un zaur to librischinnige Seemela beedribas ittumi daudj ritichobt pagriaisiti.

— 12tä (24.) November. Libdischinnigas karrasidohschanas jau istaisobt 121 millionus leelu summu. Waldischanas rakli sanno, ka to karru drihs pabeigschobt.

No Bihnes, 11tä (23.) November. No Konstantinopeles të nahkufschas tahdas finnas, ka Turku sultans effobt meerâ, faderretees us tahm Kreewu-semmes waldischanas pagebreschanahm tais meera-derribas punktis no 18ta Merz 1856.

No Tuhrs, 10tä (22.) November. Pruhscheem atkal rohka tizzis weens Frantschu gaisa-ballons, fur dauds finnas neffejas grahmatas bijuschas eelschâ.

No Florenzes, 10tä (22.) November. Taggad dsird, ka kehniach us Rohmu ne-reshobt agraf, ta Dezembera beigumâ, woi Janwara eefahumâ.

Daktera finnas no karralauka.

Nahds Wids. dakteris, las schinni Wahzeeschu un Frantschu karralaukâ sawu grubtu darbu strahdajis, nostahsta, to pats peedsihwojis un kahdas breefmas redsejis. Daschas no winna sinnahm ar ihseem wahrdeem të saweem lassitajeem arri preelschâ zelsim. Winsch fallâ: Meera laikâ dokteris pee flimneeka, las peeklahjigâ gultâ gukt, peegahjis, ta wainu meerigi warr ismekleht, padohmu doht un sahles parastihht, — bet kas to ta dohs karralaukâ. Tur, kad kauschanahs eefahlahs, nestann durru pullstens, ta mahjâ, bet leelgabbalu ruhlschana sawz tewi prohjam un tew jastreen pa lauku laukeem un pa grahwju grahwjeem jahschus. Us breefmas weetu notiffuscham tew breefmigi ribbeeni nahf pretti un bailiga schnahlschana eet garr aufihm; trompetu flanna, — pehdigi brehlschana un urrah-kleegschana, tad atkal schauschana bes galla. Sirgs raustahs un negribb wairs tahlat eet un til ar mohlahm warr tilt libds tai weetai, fur tew saws darbs jastrahda. Tur jau eerauga, ka soldati sawus krittuschus un fashautohs kameradus no palalnehm, fur agraf kahwufsches, nefs lohpa ais kahdeem kohkeem, fur dohma patwehrumu atrast. Patte eeleija wehl ar pulwera duhmeem ta ar miglu pahrwiltâ. Kur wehjsch schô miglu is-laisa, tur warr manniht mundeerus no krittuschem un fashauteem, ar to wiss lauks ta nosehts. Tur naw wis laika, flattitees us kauschanahs breefmahm, jo us reis atkal no semmes sittahs puttektu padebbes us augschu un granates sperrahs us wissohm pufsehm. Genaidneeks fashauto glahbejus un apkohpejus laikam eeraudsijs par no jauna peenahfuschu prettineeka spehku; të nu fashleppjâhs ais kohkeem woi fur til warredams, — un tee arr irr pehdigee schahweeni. — Bet nu dohtereem un eewainoto lohpa-neffejeem darbs. Weeni steidsahs us uppes mallu, obtri atkal pee leelzehta, fur zilwefi gukt gubbahm. Tur weens pahr pahrim ar affinihm appluhdis wihrs sawas nahwes isbailés kleeds pehz palihga, no saweem beedreem pawaddihts welsahs obtrahs klast, tur atkal treschais sfreen pats sawu fashauto rohku us augschu turredams. Nu no lasaretz-wahgeem kastes teef rautas semme, scharpijas un seenami pa-

plnam isnemti ahrâ un balts larrohggs ar farlanu frustu uszelts augsti, lai sinn, la tē larra-lauka lafarete. „Schē, tam waijag uslist gipsplahsteri, jo tam plezs dikti stahdehts,“ sauž ahrstu wirsneeks. „Kur tad lai us to irr wakkas, woi neredsat, ka tas wihrs tē blakkam notell ar affinihm?“ tā ohts atbild wirsneekam. Bet, kamehr tam swahrte atknohpe, jau pehdiga affins-lahsite tam istezejuse. „Tam jau abbas azzis isfchautas!“ — „Luhdsumi, nekamejatees til ilgi pee ta, bet mohdinajeet drihs tur to leitnantu no gihbeta.“ „Wirsneeka lungs, to tad ar scho lai darru, tam jau abbi plezzi gluschi fadraggati.“ „Atstajeet tabs masas leetas, eerohstschus schurp; redseet, tēpluhstafinis, — tam atkal skreen la pa sprizzi, — nemas newarr faprašt, kur to eesahlt.“ Tā jastribahs pascheem ahrsteem. — Tahda brihdi lauka-lasaretē naw nemas masaks trohfnis, la paschā larra-lauschanā. Tē ahrstes, tē lohpeji, tē peeneffeji un peeweddeji wiffi pa pulkeem lohpa, las strahda feedami, masgadami, lohzehtus no greevdami. Wiffi brehz, pawehl, un skreen, fanemm un laisch atkal wakkā, frauž wesumā un atkal no wesuma ahrâ un t. pr. Palihdsibu melletaji peerohdahs arween wairaf klahť ar fatru azzumirkli. Weenabi ween no larra-lauka peewedd klahť fadraggatus. Ballabban arr pabrauz lasaretēs ratti un pirmais flimneeks jau teel uslistis. „Woi tad juhs gluschi no Deewa atstahť,“ tā dolteru wirsneeks kleeđ us flimneeku fanehmeja, „ka juhs us ratteem leekat pirmo tahdu, lam til pirštis eewainohts un neredsat, la tur wairaf la duzzis tahdu guft, lam kahjas fashautas!“ — „Kur tad tee irr, dolter lungs?“ Wirsneeks nu stattahs un grohsahs un newarr pats wairs tohs eeraudsiht, tā winna dohmas fajukfchas un azzis apmilfuschas. Pa to brihdi wahgi jau peekrauti ar weegli eewainoteem un tee jau prohjam. Kas labbaki brehz un pats few zil nezil spehji palihdsjetees, tas ahtraf teel prohjam un schee ihpafchi irr til weegli eewainoti ween. So, lam lohde zaur plauschahm gabjuse, tam balsa wairs naw; lam wehders fashauts, tas guft bahls un mehms us weetas un fatrā azzu mirkli warr isdšist; lam granates lohzehtus norahwuschas, tam samanna suddufe un tahds nelaimigs irr jau la fajuzzis, tas nefamanna, la ar winnu notizzis — Nu arr laufchanahs beigusehs, duhmu-migla no leijas pasuhd un nu warr wiszaur redseht tohs krittuschohs. Slimneeku lohpeju beedriba un wiffadi palihgi nu irr fagaddijuschees un arri wahgus lihđ atweddufchi, un saldati eet wahgus melleht un firgus, kur til warr atrast, lai warr prohjam dabhuht tohs, las pa simteem guft us plaischa. Tē us lauka nelo newarr isdarriht ar to fafeeschanu; tē dolteram ja-atšihť fawa ne-eespehšhana un ar wiffu fapraschanu japa-leef faunā. Tē til winnam atleef dohmaht: kad nahšim pajumtā, tad gan isdarrišim, lo tē leetā un auištā wehja ne-eespehjam. Dolteru wirsneeks jau

prohjam aisjahjis, usmelleht kahdu derrigu mahju, kur tohs eewainotohs aiswest. Zeema preelšchā eerauga brangu pilli, ta buhs labba weeta preelšch lafaretes. Firsta stahť-istabas nu teel eetaifitas par flimneeku istabahm; salmi teel islahťi us spohschahm grihdahm, no krehfleem un sohphahm tee polsteri isfisti ahrā, las flimneekem derr par labbeem galwasfpilweneem un leelahs bildeš no feenas teel nemtas un bruhketas par nestuwehm preelšch flimmajeem. Bet tē jau arr wahgi ar flimmajeem klahť un pils pagalms mudsch ween wiffu zauru nakti un wehl ohtā dēnā, tā, la wiffas ehtas teel til pilnas, la flimmu lohpejem knappi ruhmes grohsitees. — Kad saldats no eenaidneeka lohdes tā eewainohts, la wiafch pats warr tabtal wilttees, tad tas wispirmal rauga no larra-platšcha prohjam tift; jo til ilgi, kamehr pulkā paleef, winnu wehl zittas lohdes warr trahpiht. Bet breefmigi klahjahs tam, las ar fadraggatu kahju guft pee semmes, las newarr pazeltees un ne us preelšchu, neds atpalkaf tift. Daudf tuhstoschi naw wis us pirmo schahweenu, las tohs pee semmes gabsa, bohja gabjuschi, bet no ohtā, trescha un zettorta schahweena, lo tee pee semmes gulleđami dabbuja. Es pats ahrsteju weenu Heffekt no Fuldas, lam tai laufchanā pee Wehrtes lohde kahju bij draggajuse, un las tadeht nebij spehjis atkahptees un pee semmes gulleđams wehl no zittahm 13 lohdehm tiffa trahpihts! Tahdas breefmas peedšihwoja itt ihpafchi Bruhschu gwardi tai laufchanā pee St. Privat. Tee bij gaddijuschees paschā preelšchā, kur Frantschi — paschi aisstahjuschees ais zeema muhreem, — breefmigi schahwa teem wirsā, kamehr pehdigi leelgabbalneekem isdewahs tohs muhrus fashaut un „urrah“ kleeđameem Frantschus aisdsiht. Tomehr weffela stunda pagahja, kamehr to paspehja un pa to laifu gulleđa us klaija lauka zeema preelšchā tee pirmā fahlumā krittuschee. Kad wehlat kur spittali usgabja flimneeku, lam 6 lihđ 7 schahweeni trahpijuschi, tad warreja sinnaht, la tas weens no teem gwardeem, las tai laufchanā bijjuschi. Man weens bij ahrsteschanā, lo schahweens bij trahpijis kreifas kahjas zeff'aulā un las augšpehdu bij nokrittis pee semmes. Gulleđamu to trahpija ohts schahweens, las labbajā kahja pa pehdu eegahjis un zaur wiffu leelu eedams pa mugguru iegahjis ahrā. Tas wihrs palikka weffels, bet zittā laufchanā atkal dabbuja schahweenu schohli. — Kad til ween eespehjams, tad eewainohts aiswelkabs lihđ grahwja woi kahdas tihroma waggas patwehruuu melleđams. Ja kahja tam fashauta, tad leekahs fehđus us semmes, rohlas steepj atpalkaf, ar lo us semmes atspeeschahs un tā tad atšchgarni wellahs atpalkaf us tahdu weetu, kur patwehruuu warr atrast. Wehrtes laufchanā daudf Slehsjeschi, las palnēs krittuschti, tā bij aisrahpuschees lihđ Saures uppei leija. Tē tee famus ais fahpehm degdamus lohzehtus bahja wehšā uhđeni un, kad eenaid-

neefa lohdes arri libds turreni fneedsa, tad no tahm fargadomees libds kallam libduschi uhdeni eelschâ.

Daktera darbs tahdâ karrâ-laukâ us platscha til irr tas: tohs darbus rihloht, un flimneelus pehz fahrtahm ischfirt, fur katris nahf. Tam irr fa-lausti lohzeelli, schim atkal wajag fahdu lohzeelli nonemt un t. pr. Tè us weetu ar ahisteschanu nemas newarr eefahst, — kam affinis telk, warr tezeht, kamehr teidsahs. Tè til jagahda, fa tee teel prohjam pee ihstas weetas un fa atkal neteel wiffi falikti tâpat kohpâ, fâ us karrâ-laukâ atrasti; un tad nu tahdu eewainotu irr pahr dauds un derrigu ruhmi ahtri newarr atrast, tad noteel arr, fa til zettortâ deenâ un daschu reis ir wehl wehlat warr tahs wainas ismelleht, safeet un ne-ahistejamus lohzeeltus nonemt.

Tahdâ karrâ, fur til leeli pulki eet kauschanâ, ahste ne buht newarr karrâ-lauku pahrsfattiht, — tahds karrâ-plazzis aisnemmm kwadrat juhdses un tas naw redsehts un dsirdihts no wezzu wezzeem Hunnu kareem. Awenslebena kohris tai kauschanâ pee Mahr la Tuhr pasaudeja wairaf zilwekus, nelâ wiffa Gbstreikeschu armija tai affaininâ kauschanâ pee Magentas. Tas kauschanahs plazzis pee Sedanas aisnemmm 30 pilesehtas un zeemus. Pee Rehsongwilles Baireeschi sturmeja puss juhdsi us preeschu, drihs atkal til pat atrastat, kamehr to pehdeju keisera walfis uemahlschanohs atbihija pee mallas. Tahdâ brihdi, fâ katris warr saprast, dokters zittu newarr darriht, fa til gabdabt pahr to, lai eewainotee teel prohjam. — Retti fahdureis pee masahm kauschanahm, beesi apdsihwotâ weetâ isdohdahs pufstihds ahtral useet derrigas weetas preesch flimmeem un tad arr warr tohs tuhlin apkohpt. Bet tais warrenâs kauschanâs pee Wehrtes, Grawelottes un Sedanas bij eewainotu til warren dauds, fa wiffas apfahртеjas ehlas tilka peepilditas; probti neween istabas, bet arri schfuhni, stakki un wiffadas buhdas, fur tohs tehmušemmes aisstahwetajus eeruhmeja un fur lai gan nefahda kreeta apkohpschana newarreja buht, — taf tohs no negaisa warreja patwert.

Tâ eet karrâ-lauka!

Pukku-, dahrsa-augtu un dahrsa-kohpschanas leetu- (rihfu-) israhdischana, Raudas muischâ, Widsemme.

(Nemts no „Nigaschen Zeitung“ Nr. 236).

Ahrsemmes pukku- un dahrsa-augtu israhdischanas noteel il gaddâs. Pee mums tas wehl irr swescha leeta. Gribbu tapehz par tahdu israhdischana zeen. „Mahj. weesa“ lassitajeem fahdas ihlfas sinas pasneegt, zerredams, fa launâ nenems.

Ar Wallas bruggu-teefas patauschanu, bij daschi dahrsneeki un dahrsu-kohpschanas draugi, — no Gaujenes, Palzmares, Smiltenes un Trifates draudses, — nodohmajuschi, 6tâ September sch. g, Raudas muischâ, Smiltenes draudse, pukku, dahrsa-augtu un

dahrsu-kohpschanas leetu- (rihfu-) israhdischana noret, kurras mehrkis bij: Pahrsfats, zil tahku pukku- un dahrsa-augtu kohpschanâ schinni apgabala us preeschu tiffuschi, gruntneelus un renteneelus pasfubinaht dahrsu-kohpschanâ, un beidsiht to eenahsumu no skattitajeem Wahz-Franzuschu karrâ eewainoteem pasneegt.

Swehdeenâ, 6tâ September sch. g. pehz beigta Deewa-wahrdi laika, israhdischana eefahlahs: Weeseem eenahloht, israhdischanas mahja atflanneja — Wahz walloda — Luttera spebziga dseesma: „Deems Rungs irr muhsu stipra pils“ un t. pr. — Israhdischanas mahja bij tâ eeritteta, fa wifs pehz fahrtas un weegli bij redsams un apstattams, par to itt ihpaschi gohds nahlahs dahrsneekem Ditto Paul no Raudas- un Weinhardtam no Aumeister-muischas.

Sanahlschus usrunnaja Raudas dsimt'lungs, Ilgor v. Sivers, wehledamees, laut schi masa israhdischana paspehtu laudis us to mohdinaht, fa us preeschu pilnigakas, leelakas israhdischanas noturretas warretu tilt, nekâ schi, las taggad — ihlfâ laikâ — no mas dahrsu kohpschanas draugeem fadohmata un isdarrita tiffuse. — Nu asflanneja no fahdeem dseedatajeem — latwiffi —: „Deems, swehti Widsemme“ un t. pr. Pirmajâ deenâ bij fahd' 100 zilweku atnahlsuschi. Wifs, to schis gadda-lais no pukkehm, seedeem un dahrsa-augteem pasneeds, bij schè redsams.

Bet, tad laudihm darba-deenâs preesch leekahm braufschanahm jeb eeschanahtm mas laika atleek, tad tilka — us semneeku wehleschanohs — israhdischanas beigums us ohtru swehtdeenu, us 13to Septbr., nolikts. Israhdischana irr pa wiffam 476 zilweki apmeklejuschi, no kurreem us tahm 6 neddetas-deenahm tilkai 35 weesi isnahf. Zaur daschu — us israhdischana nestu leetu — lohpschana eenahja: 9 rub. 5 kap. Pa wiffam kohpâ eenahja 50 rub. 80 kap. fudr., kurra summa „Rihgas palihg'-komitejai preesch Wahz-Franzuschu karrâ eewainoteem“ nosuhnta tilka.

Rakstittaja peesihmeschana: Kâ labb' gan atkal tahdi 50 rub. no Widsemmes aisfuhnti, kam kattram — tâ falkoht — jau 5 zeeki tè pat Widsemme preeschâ buhtu? Kâ gan stahw ar muhsu jaun'eetaifito kurlmehmu-slohu?! — Til ilgi, kamehr tur par behrnu 100 rub. gaddâ jamaksa, titmehr preesch widdischki turrigu wezzaku kurlmehmeem behrneem tahdas sfoblas wehl nemas naw, kaut gan jau tahda nesenn tilka atwehrtâ. Bet, fur nu wehl paleek nabbagu behrnini?! Teem ja-usaug fâ paganeem, kaut gan dsihwo stary kristliteem!

Us schahdu jautaschanu man nu gan daschs — warr buht — atbildehs, fa mums buhs weenu darriht un ohtru nepamest; jo preezigu deweju jau Deems eemihl. — Labbi gan! Tâ mahja Bibbele (2. Kor. 9, 7.), ir to es sinnu. Bet trellis stahw allasch tuhlat, ne fâ swahrki. Wai tahdu mahii gan

warretu gobdabt par prahngu, kas zitteem, swescheem behrneem sekles adda, bet patte sawus behrnus laisch seemu ar bassahm (lailahm) lahjahm apfabrt straidiht?! Teechahm ne! Tadeht — man schkeet — sawas salassitas kappeidinas schè, tehv-semme, leeta list, irr jo waijadsigs; jo, — kas tohs sawejus neapgabda, tas irr niknaks, ne ka pagans. Ta mahja arr Bibbelè (1. Tim. 5, 8.). Un niknati, ne ka pagani, mehs tatschu negribbam buht.

Fr. Mbrg.

Mihkais Fr. Mbrg! Ne ikreis ta irr rittigi, ka dohmat. Mubhu paschu semme ta nauda un ir wehl daudf wairat waijaga, neta aissuhtam us swesch'neezibu, — bet woi tizzat, ka tee, kas preefsch ahrsemmes naudu dohd, to paschu dohtu preefsch sawas semmes waijadsibahm? Neta! Esnu redsejis 2 lahdes blakkam; weena bij preefsch paschu draudses nabbageem, ohtra preefsch ahrsemmes missionareem. Eè nu pats redseju, ka lahdi metta gan abbàs lahdes, bet zitti til weenà, woi ohtra ween un zitti itt ne weenà. Redseju arri, ka weenà swehtdeenà pee basnizas lassija preefsch sawas draudses waijadsibahm, — tad mas ween dahwanu sanahja un ohtra atkal preefsch sweschas draudses un redf, tad sametta trihs reis wairat. — Ta kattris darra ar sawu labbumu ka pats grihb. Red.

Dihwaina kauneschanahs!

Biju preefsch kahda laika weesibàs eeluhgts; bij tur duzzis lungu, pa leelalai dakkai tahdi, kas is Latweeschu fannes zehlsufchees. Tappa par daschadahm leetahm treelts; ir johlu-stikki netruhfa. Weens lungs stahslija tahdu stikki, kas wisseem tohti patikka un par to gabrdi smehjabs; schis johlu-stikkis bij „Mahjas weesi“ nodruktahts. Bet tad statstitaju prassija, fur tas to lassijis, tad atbildeja: „Nihgas Wabzu awises.“ Dsimmis Latweetis kaunejabs teikt, ka Latweeschu awises lappu „Mahjas weesi“ lassoh! Waj ta naw dihwaina kauneschanahs?

— Id.

Smeecklu stahstinsch.

Puisis: „Bil salda tihra mihlestiba, To firds pa tawahm kruhtim juht.“

Meita: (appalsch sewis) „Winsch til dohma, ka wiinna firds pee mannahm kruhtim ween saldu mihlestibu sajuht, bet nemas nedohma, ka manna firds pee wiinna kruhtim wehl saldalu mihlestibu sajuht.“

Puisis: (tablak fazzidamè) „Pee wiannahm glaustees sadraudsiba, laut warretu tas mubscham buht!“

Meita: (dikti) „Mubscham un wehl trihs deenas ilgati!“

Puisis: (tablak) Pee tawahm kruhtim dshwoht, mirt. Es wehletohs ar wiffu fird!“

Meita: (appalsch sewis) „Es wehletohs to ar wiffu firdi un prahu!“ M. L. pp

Grahmatu sinuas.

Pee Mahjas weesa driffetaja Ernst Plates, pee grahmatu-sehjeja G. Born un zittas Latweeschu grahmatu-bohdès Nihgà, ka arri Selgawà Fr. Lukas un J. Schablowsky k. grahmatu-bohdès wehl irr dabbujamas schijs grahmatinas:

Manna's pirmahs dseefmas. Par peelittumu: Smeeckli un jobli Schibdisti-Latweeschu wallobà no A. A. C. Enggiejer. Matka 20 kap. sudr.

Trihs dseedajumi no A. A. C. C. I. Nihgas Latweeschu beedribas-namma eefwehtifchanas deenà. II. Arr' ne mafs brijnumis. III. Ka Sihde zilwefes dseedajuse ne eels Kreewe bet eels Spranzuse semmem. Matka 5 kap. sudr.

Par sinuu teem, kas reh; tahdabm grabmatahm mellejuschi, warram pasluddinaht, ka pee W. F. Häcker atkal par jaunu irr isdriffetas un tapat wiinna, ka arri zittas grahmatu bohdès irr dabbujamas:

Teiz to Kungu, manna dwehsele! Septita driffe. Matka 10 kap.

Ta Deewa kalpa Mabrtina Luttera masais katkismis un t. j. pr. no Jahna Theodora Berent. Zettorta driffe. Matka 15 kap.

Scemas-fwehtku wakkars un Mafa farkana bibbele. Ohtra driffe. Matka 7½ kap.

Tobijas un Werespots. Ohtra driffe. Matka 5 kapeikas.

Driffetajam misseices:

Mahjas w. Nri. 41, 323 lapp. p. 1mà sleija 14ta rinda no augfchas stahw: Ernst Frieerich S., fur jalassa: Ernst Ferdinand S.

Tai pascha Nri., 324 lapp. p., 1mà sleija, 9ta rinda no augfch. stahw Kurmann, fur jalassa: Rufsmonu.

Mahjas w. 44ta Nri., 349 lapp. p. 1mà sleija, 8ta rinda no app. stahw ararat, kas jalassa: ararat; turpat 2tra sleija, 4ta rinda no augfch. stahw pils, kas jalassa: pils.

Rabbibas un zittu prezzu tirgus,

Nihgà, 13. November 1870.

M a k s a j a p a r:		
1/3 tshw.	1 jeb 1 puhru kweeschu	4 r. 15 L.
1/3 "	1 " rudsu	2 " 65 "
1/3 "	1 " meeschu	2 " 25 "
1/3 "	1 " ausu	1 " 40 "
1/3 "	1 " rupju rudsu miltu	2 " 30 "
1/3 "	1 " bihoeletu rudsu miltu	3 " 50 "
1/3 "	1 " kweeschu miltu	4 " 50 "
1/3 "	1 " meeschu putraimu	3 " 20 "
1/3 "	1 " grifku putraimu	3 " 40 "
1/3 "	1 " ausu putraimu	— " — "
1/3 "	1 " firnu	— " — "
1/3 "	1 " kartuppeku	— " 90 "
1/3 "	1 " feena	— " 30 "
1/3 "	1 " dseljes	1 " — "
1/2 "	1 " appinu	— " 95 "
1/2 "	1 " sweesta	5 " 25 "
1/2 "	1 " tabaka	1 " 45 "
1/2 "	1 " krohna linnu	2 " 50 "
1/2 "	1 " bratta	1 " 20 "
10 puddu	1 jeb 1 birkaw. krohna linnu	41 — 47 " — "
10 "	1 " bratta "	36 — 40 " — "
1 muzzu	1 linnu seblu	9 " 50 "
1 "	1 fiku lascu muzza	14 " 50 "
1 "	1 eglu muzza	14 " — "
10 puddu	(1 muzzu) farkanahs fahls	6 " — "
10 "	1 " rupja baltahs fahls	— " — "
10 "	1 " smalkas baltahs fahls	6 " — "

Raudas tirgus. Wolks banka billetes — rub., Bidf. usfal-kam. kshlu-grahmatas 100%, rubt., neusfalkamas 92 rub., 5 procentu usdewu billetes no pirmas leeneschanas 141—139 rub., no ohtras leeneschanas 139—137 rub., Nihgas-Dinaburgas dselju-zella atzijas 141—140 rub., Nihgas-Selgawas dselju-zella atzijas 109—108 rub. un Dinaburgas-Wiebstas dselju-zella atzijas 147—145½ rub.

Sidhs 13. November pee Nihgas atradluschi 2457 luggi un aigahjuschi 2397 luggi.

No zentures awweslehrs.

Nihgà, 13. November 1870.

Atbiledams redaktehrs A. Leitau.

Gluddinafchanas.

Wisseem sawcem andeles draugeem un semmju fainneeleem darru sinnamu, ka arri schinni gadda linnus un sehlas pirlschu, tabel luhdsu, lai schabdas prezze pee mannis wedd' un apsohlu to labbako tirgu, ristigu fanemschanu, pee ka neweens weli netis uslawehs. Andeles darbu patz strahdaschu. **J. C. Schulz,**
 andeles wahrs: „jaunais melderis.“

Apprezzeti Kalpi,

ka arri zitti kalpi no jauna gadda warr labbu deenesti dabbuht Spreesting muishu pee Dher. 3

Lanni 27. un 28. November f. g. un eelsch tahm pehz tam nahlamahm deenahm no pullsten 10 preeksch pufsbendas forz doschari puleerehti un mas bruhketi taggadejas mohdes mebbeti un labbas wirtschafstes leetas, ka arri wissadi ratti, lammanas, sirgu-schirras, wiss. di gaida-irauki, ta ka arri trihs labbi un wesseli Yggounu sirgi, gohwe, weeni bezimahl-smarri, weena rohlas hellsel-maschina, weens Wabzjemmes arklis un dauds jittas leetas zaur ubtrupi wairal-soblita-jem prett tuhlin aismalfajom-u malsu pahredohtas Baldohnes-awohsta, Stanke nammä.

Rihgas littererigi-praktiga birgeru-beedriba swehdeen, tai 15. November, Selsch-Rihgä, leela Kalleju-eela N 54,

Kauschu-kehki

atwehrs, fur itweens par lehtu malsu warrehs labbu, weffeligu un gahru ehdeenu dabbuht. No pullsten 11 lihds 1 pufsbenda irr ehdeens dabbujams, so warc wai turpat apesh, jeb arr us mah-jahm nest. — Weens Stohps supres ar faknehm un goku mofia 6 kap. un pufstohps 4 kap. — Maise irr ihpafchi par 1 lap. gobbals dabbujama. Kehka preekschneeziba. 2

Us Ratrihn-dampja tabel. ka tam, lam peederr no schejenes ja-akereiso, teel pahredohta ta mahja N 15 lihds ar lohlu- un fakru dahrju un leelu grunti, ka arri weena gohwe, flaweres un daschi mahjas putni.

Latw. lassifchanas biblioteka

brahkeem N. un W. Busch Rihgä, leela Smiltschu-eela N 37, warr wissadas Latweeschu grahmataf lassifchanä dabbuht no pullst. 9 preeksch pufsbendas lihds p. 7 wallara, Swehtdeenäs no p. 3-6 pehz pufsbendas. Malsa: par gaddu 2 rub., par pufsg. 1 rub., par 3 mehn. 50 kap. un kas us gobbaleem laffa, 3-5 kap. gabbala par neddelu. 1

Kamaschas

un kalofchas

preeksch lungeem un dahmahm no wissadabm for-tem par lehtu tirgu pahredoht

P. J. Welikanow,
 Kalku-eela N 9.

Tai isflaweta

wihna-pagraba

Stahl-eela pee rahtuscha

pee **Robert Jafsch un beedr.**

Rihgä,

kas jaw no 1844. g. pastahw, teel pahredohtis par tainu un lehtu malsu, pa eelam un masahm dalaahm, wissadas wihna ortes, tapat arri schampangeris, rumma un ihstais Englandes pohrters.

No Poltzejas atwehlehts. Drillehts un dabbujams pee bilschu- un grahmata-brilletaja Ernst Plate, Rihgä, pee Pehtera-basnizas N 1.

Beenijameem semmju laudihm par sinu, ka mannu

Latweeschu grahmata bohdi

mannä drikku-nammä pee Pehtera basnizas taggad itt plinigi esmu eetaifkiz, fur wissadas grahmataf warr dabbuht un ihpafchi labbi eesetas

dseesmu-grahmataf

no 1 lihds 2 rub. gabbala, fur flahht peeminnu: kas weenu dseesmu-grahmatu no 1 1/2 lihds 2 rub. pehrf, dabbu 2 lassamas grahmatinas flahht.

Ta ugguns-stahdes apdrohshinaschanas beedriba „Salamander“

kam grunts-kapitalis 2 millionus rubku leels un wehl labbi leels ihwaschs bruhka kapitalis,

ta beedriba apdrohshina prett ugguns-flabdi Rihgä un ap Rihgu mahjas fabrikus, prezzes, mehbeles jeb mahju-leetas un wissadas kuslamas un ne-lustamas mantas zaur sawu apstiprinatu weetneelu

A. Bergengrün,

kam kantoris irr leelaja Muhl-eela (Möndschstraße) N 15, 1 treppi us augschu, blaffam muitas nammam un pretti Dom-basnizai, Rihgä.

Rihgas apteekeri

darra wisseem, kas pilssehtä un us semmehm dshwo, ar scho sin-namu, ka to sahlu pahredohtschana, kas daudsadi mahjas buhschanä un pee lohpu ahrsteschanas teef bruhketas, un kas ne tik apteekas, bet arri apteekeru bohdes pahredahdamas, taggad pahrgrohsita, un ka schahdas sahles, ar wahrdu kad mahrzinu wai leelaku dalku keum, par lehtako eespehjamu kohpmanu tirgus teef pahredohtas

Apteekeri Rihgä.

Wisseem manneem draugeem un kundehm dohdu to sinu, ka es sawu wihnapagrabu attal ar jaunahm prezzehm esmu apgabdjais un peedahwaju wihnu, rummu, porteru u. t. pr. par lehtakeem zenneem. Labbu un ustizigu apdeeneschanu apsoh-lidams luhdsu ar sawahm wajadstibahm manni apmetleht.

Karl Cufeler,

de Chey nammä pee wezzeem Smiltschu wahrteem, prettim Redlich l. Eng. magasthnei.

Schaujamo pulweri

warr latra laikä dabbuht Jelgawä pee Georg Utsche.

pee Pehtera lappeem, Kasarmu-eela N 5, irr weena mahja ar diweem ehrebegihm, wahgusi un stalti pahredohtama.

Wisslabbakas

Baireeschu appinüs

un allus-korkus

warr dabbuht Jelgawä pee George Utsche.

Labbako un ittin staidru

petroleumu

muzsahm, 4 rub. 15 kap. par pubbu, un stohpeem 27 kap. par stohpu, warr dabbuht Sirg-eela N 10 pee Julius Burhard. 4

J. Wagners

sawä sahrku magasthne

Rihgä, Pehterb. Abr-Rihgä, leelaja Alsfander-eela N 37, Wolkowa mahjä, predahwa sawu krahjumu lafeerchtu, poleerchtu un ar drehbi pah-wiiltu sahrku, par lehtu tirgu. 7

Tai nakti no 18. us 19. Oktober keepas muishas walste, Behsu draudse, Lohdes fainneelam tiffe isagta no stalka mella, desmit gaddus wezza sehwe, 90 rubl. wehrtiba, krehpes us kreiso pufst, pee palftas lahjas ap maso lohtirawu baltas spalwinas, pee juhgschanas wiina dikti kattu fargaja deht kalla faberschanu, eejubgta bij bruhnds dsel'assa wahgös ar spahrneem, kas jau bruhketi, tee wahgt ihpafchi pee tam shmejami, ka tahs ilfs bij abbas nolauktas un ar schnoh-ritehm notihias. Kas sinas warr doht, fur tas sirgs ar tahm aishubju-leetahm un wahgem atrednahs, dabbuhs 15 rubl. pateizibas malfas no keepas muishas pagasta waldischanas ismalfatus.

Latweeschu teateris.

(Rihgas Latw. beedr. nammä.)
 6. rahdichana.

Swehtdeen, tai 15. November 1870.

- 1) Paschu audsinahs. Drijinal johlu spehle weenä zehleenä no Adolf Allunan.
- 2) Widseis teefas preeksch. Johlu spehle weenä zehleenä. Latwiski no H. Seege.
- 3) Weenai japrezehahs. Johlu spehle weenä zehleenä. Latwiski no Theodor Allunan.
- 4) Lihstina, jeb: Pilssehtneeks us lauteu. Johlu spehle weenä zehleenä no Paul Plawneel.

Ee-eeschana malfahs zil arween. Gesahltums pullsten 7. wallara.

Plintes Tehws.

(Stat. № 41.)

„Pagaid!“ usfauzu Mubrukam, „newarru wis tizzeht, ka mums tahdas breefmas draud; Tu pats flaidri nesinni, wai til dauds eenaidneeku të irr. Dohd man tizsamu sinnu, zittad man tas buhtu kauna leeta, lehgeri atstabt. Kur tad schè meschâ us weenreis til dauds nehgeru zebfuschees, kad ne weens nesinnaja, kur lehgeri mettisim? Wai Tu ne-effi lehtlizzigs puika? No pakkatas mums arri ne weens naw nahjis.“

Mubruks fahla gahrdi smeetees.

„Baltais Tehws,“ winsch fakla, „nesalibdsini jel tohs tschallohs tuffnescha dehlus ar flinkeem Egiptes saldatem. Tohs, kas wakkar no mums aisbehga, kahds Nematu nehgers weddis zaur meschu us tahm tuwalahm fahdschahm; no turreenes wiffi jauni wibri fazehlfuschees un atnahlfuschi us scho weetu; wiini man usdewa, lai regimenti schurpu weddu un tas man tapehz bij jadarra, lai wiini mannim tizz. Melnee gull jau të kahdas trihs stundas un gaida us mannas sihmes, lai warretu të pehrfons no mescha sprukt laukâ. Es pirms sihmes nedohschu, kamehr mehsh buhsim gattawi us behgshanu. Atkaid manni, wehl man pulka darba!“

„Wehl kahdu wahrdu,“ es prassiju, „kas tad buhs ar Beiju un wirfneek-leitnantu? Tohs jau newarru bes palihga eenaidneeka sohbeneem atstabt, lai fakappa. Un tatschu pascham par fewi gabdaht schinni briedi ta waijadfigaka leeta.“

„Nebihstees,“ melnais atteiza, „arri wiini tiks glahhti, ja til ween tas buhs eespehjams!“

Behz tam winsch ahtri no telts isfrehja; es ar apdohmu farvus karra-eerohschus fataisiju.

Ap gaitu-laitu til Mubruks atnahza mahjās.

„Pub!“ të winsch puhdams telki eenahza, „bij leels darbs, wiffu nemannoht us behgshanu eerit-teht; wai effi gattaws?“

„Gattaws!“ të tam atbildeju, wehl kahdas masas leetas feschâ bahsdams.

„Nu tad nahz,“ Mubruks speeda, „ne weena azzumirfla nedrihstam wairs kawetees; teem melnejeem jau affinis degg us affins isleefschanu.“

Notpuhsdamees wehl beidsamo reis wiffas farwas leetas usflattiju, kas nu bij ja-atstahj; winnas man bij mihtas, tapehz ka us wiffseem manneem zetteem manni bij pawaddijuschas; nu waijadseja të pamest. Behz tam gabju Mubrukam libds, kas pa labbai rohka meschâ greefahs.

Kahdas pahri swaignites, kas zaur mescha klahjumu spihdeja, newarreja to beesu tumšibu pahwarreht un të tad mehsh neredsoht warrejahm us preefschu dohtees. Kahdus peezeesmit sohkus meschâ tikfuschu, Mubruks apstahjajs.

„Nu effam tai riktigâ weeta,“ të winsch teiza.

Azjis jau ar tumšibu bij druzjin apradduschas; flattijohs wifs aplahrt, bet newarreju ne ka eeraudsicht, kâ til sohkus ween.

„Wai mehsh ween të effam?“ të prassiju, wiffas farwas ruhpes un behdas schinnis wahrdošs lifdams.

„Ne!“ winsch gluschi meerigi atbildeja, us kahdu leclu krumu rahdidams, no kam til tumšumu ween warreju redseht, „tur tai krumâ wifs apflehpts, ko preefsch behgshanas warreju wai ar labbu jeb ar kaunu fadabbuht.“ Gabju ar Mubruku ais ta kruma un, kas par preeku! — atraddu tur Beiju wirfneek-leitnantu jahschus, kahdus tschetrus offizeerus, diwidesmit melnohs saldatus, Mubruku un mannu sirgu, kâ arri pahri wehrschu ar ehdamahm leetahni.

Pateizohs Mubrukam rohku sneegdams un fazziju:

„Tu effi brangs puifis! Bet nu fahsim eet.“

„Rusch!“ Mubruks eesauzajs, „wehl ne!“ Klauseetees, ko Zums teilfschu; muhsu behgshana til tad labbi isdohsees, kad eenaidneekus warresim kâ nekâ isbeedeht; mannas dohmas irr schahdas: tikko tuffnescha-wilka bals atskannehs, tad tee melnee, kas ais lohkeem apflehpuschees, nahls no mescha un sfrees lehgeram wirfâ, dohmadami, ka Zuh wehl tur effect. Tee saldati, kas lehgeri palifluschi un naw ar Nematu nehgereem draudsihâ, arri nesinn, kahda nelaimé winnus gaida, tee grahhs plintes rohka; ta irr ta sihme, winnus tuhlin nokaut. Kad nu melnee wiffâ spehâ us lehgeri sfrees, tad winnu meefas tiks no wakts-ugguneem apspihdetas. Tai azzumirfli irr tas derrigakais laiks, wiffas plintes us reis gabst nehgereem wirfâ. Nehgeri dohmahs, ka mehsh telts gullam; kad nu dsirdehs no mescha schaujäm un redsehs til dauds no winneem frihtam, tad tee dikti fatruhtsees un buhs fajulschana winnu starpâ. Pa to laitu mums waijag behgt, kamehr nehgeri eedrohshinassees, mums pakkat dsichtees. Tahdas fajulshanas mums waijaga. Effect nu til gattawi, laime un nelaimé schinni azzumirfli gaidama.“

To fazzijas Mubruks steigdamees us lehgeri aisgabja.

Ar uswilkteem gaiteem dwašchu peeturredami klausefjamees; Beijam un wirfneek-leitnantam sohbi no drudschâ aukstuma un bailehm klabbeja.

Behz desmit garrahm minutehm atskanneja tuffnescha-wilka bals, un breefmiga eenaidneeku kaulschana atbildeja no mescha. It kâ patte elle buhtu farvus wahrtus attaisijuse un wellus islaiduse, të nahza melnee no mescha gubbu gubbahm, apbrunoti ar wiffadeem karra-eerohscheem, muhsu lehgerim wirfâ. Bitti melnee saldati to jau sinnaja un padewahs farweem brahteem, tiklai retti kahds schahweens sprahga wakâ; ar garreem affeem schehpeem tikla tee nodurti, kas pretti turrejahs.

Nu, gandrifs weenâ tschuppâ, melnee gahja tufschahm telzim wirsâ, un wafts-ugguns, kas telzim preekschâ degga un kam, warr buht no Mubruka, wehl faufa malka peelikta, lai gaischa degg, ar leelu leesmu swehrojahs, nehgeru stiprohs lohjektas apgaismodams.

Tas bij tas azzumirklis, kas mums waijadsjeja; Mubruks atsfrehja elsdams un kommandereja: „Schaujeet!“ pats plinti pee waiga lisdams.

Gandrifs us reises kahdas diwidefmit astonas plintes gahja wakkâ; liffahs, ka ne weena lohde nebij garram gahjuse, jo eenaidneeki krittâ kâ ar isfapti noptauti gar semmi.

Leela brehlschana eenaidneeku starpâ bij dsirdama, tad wiffi behgdami steidjahs meschâ atpakkat.

„Behgsim nu ahtri probjam,“ tâ Mubruks usfauza, sirgam muggurâ lehdsams un pa preekschu jahdams; „pirms Mematu nehgeri atskahrst, kas notizzis, jau mums waijaga pee uppes buht.“

Nu fahlahm behgt ko katris spehj, klupdami un krisdami, kâ til isdewahs.

Abbi flimnee stenneja un waideja, bet newarrehjam winneem ne kâ libdscht.

Tas bij jahjeens, kahdu ohtru reis wis neusnemohts — peere fittahs pret kohku sarreem, dohmaht, ka galwa puschu ees, sirgeem kahjas affinainas sadurtas zaur ehrlschkaineem krahmeem jahjoht, plehstigi swehri tibri kâ bes kauna pahz zektu lehza, pantera ruhlschana no tableenes dsirdama — uh! kas to warr wiffu til skaidri aprakstih.

Peepeschi rahbijahs farkans atspihdums zaur meschu, ka arri muhsu zeksch tikka druszin apgaismohts — schis gaischums nahza no muhsu teltehm, ko nehgeri bij aisdedstinajuschi.

„Behgsim muddigi!“ Mubruks usfauza, „winni buhs pamannijuschi, ka mehs behgam un dsihsees mums us wiffadu wihsi pakkat.“

Tâ tad kuhlamees ar ween us Nihl uppes pufsi.

Rahbijahs blahsma it kâ no ausdamas gaismas; zaur to noprattahm, ka wai nu buhs drihs deena, jeb no mescha drihs ahra tiksim; bijahm no mescha ahra. Prisch un auffs wehjinsch puhâ, no kam simejahm, ka uhdens tuwumâ.

Mannim it kâ nastâ no krahstim nowehlahs, kad no mescha isjahjahm; tē us klaija platscha diwidefmit apbruanoti wihri warreja kahdeem diwi libds trihs fimts nehgereem pretti stahweht.

Kahdu masu biritiau apstahjamees, ka warretu plintes peelahdeht, tad atkal laidamees us preekschu, kâ Mubruks fazzija, us balto Nihl uppi. (Augschgallâ Egipetes semmei diwas Nihl uppes, weena balta, ohtra filla.)

Jau gaisma fahla aust, kad kahdai klintainai fahlai pretti Nihl uppes mallâ nonahjahm. Krasht tē bij dikti stahws, tapeh; ka uppē schoreis uhdens semmu stahweja. Liffahs, ka falla arri nebij leela;

winna bij no tihra afmena ween un arri ar stahweem krashtem.

„Baldees Deewam, effam riktigâ weetâ atnahfusch!“ Mubruks teiza no sirga kahpdams.

„Un ko tē darrifim?“ tâ es praffiju, brihnedamees to tufschu fallu usluhskodams.

Pirms man atbildeja, isfchahwa Mubruks fawu plinti; lohde afmeni trahpidama noptaukschejahs ween, un atbals pa klintehm daudstahrtingi noskannjahs.

Us fcha schahwena tuhlin laiwa no fallas nahza, ko diwi nehgeri aireja; laiwa nahza taisni us mums. Tikko ta labbi leela laiwa bij mallâ, tad tuhlin weens no teem nehgereem ar trim lehzeeneem pee mums krashtâ usfrehja. Winsch Mubruku apkampa un butschaja tam pehz Turku mohdes abbus waigus; tad arri nahza pee mannis un dewa rohku.

„Salam aleikum, Abu Midfa!“ (Meers ar Lewi, Plintes Tehws!) tâ winsch fazzija.

No leeleem brihnumeem aismirfu to meera sweizinaschanu pretti nemt, jo winsch bij weens no muhsu saldteem, Achmets wahrda, kas taggad Mematu drehbēs apgehrbees; winsch preeksch kahdahm feschpadsmit deenahm Kartumas pilsehtâ tikka us nahwi pasuddinahs un noschauts.

Achmets mannija, ka es par leeku brihnohs.

„Tu brihnees,“ Achmets fazzija, „ka es wehl dsihws un it kâ no semmes isaubjis, Lawâ preekschâ stahwu, bet ne-isskattohs wis kâ kahds gars, kas ohtru jeb trescho debbest us klints fallas peedsihwojis. Wai naw teefa? Mubruks proht gan, zilweku pahsteigt un pat noschautu zilweku rohlahm darbu doht.“

Achmets smehjahs pilnâ kalla un speeda Mubruku til zeeschi pee fawahm krahstim, ka schis dikti eekleedsahs.

Nu til fahku fapraft, ko Mubruks isdohmajis un isdarrijis, newarredams deesgan nobrihnetees par winna gubribu un aprehkinaschanu, lai gan tas isfkattijahs kâ weenteesigs, buhtu jafalka, dumjis zilweks.

„Kahpsim laiwa,“ tâ Achmets usajzinaja. „Tē us uppes krashtâ ne weena azzumirkta newarram drohschi buht, ka nehgeri muhs ne-useet; winni mahf labbi schaut. Tas nebuhtu labbi, kad eenaidneeki dabbutu sinnaht, fur mehs apflehpuschees, jo us aplehgereschanas tee gauscham nadssigi un sikhsti; tas leelafais preeks nehgereem tas, ka teefam nolauti.“

Achmets fcho gudru runau turredams nehma mannu un Mubruka sirgu pee eemaufteem un weddatur, fur krashts flihpaks, pee uhdena; Beiya un wirsneek-leitnanta sirgu, kâ arri tohs ar ehadamahm leetahm aprautus wehrlschus, wedda kahdi zitti no muhsu masa pulka. Slimmee tikka pamafam laiwa zelti, tad krahwahm ehadamas leetas eekschâ. Pehz tam kahpahm, tee tschetri offizeeri, diwi zekka-weddeji,

muhfu draugs Achmets, weens unteroffizeers, kas brangi schahwa, weens melnais saldats, Mubruks un es laiwa.

Ar teem airetajeem raddahs laiwa wairak ta tschetripadsmi zilweku, ka wairak ar to laiwa newarreja braukt. Tee tschetri sirgi un wirfjis tikla pee laiwas peefeeti, lai peld lihds. Bitti saldati, warr buht kahdi trihspadsmi, palikka us krasta; tohs gribbejahm pehzak pahrzelt.

Jau bijahm uppei pascha widdu, kas par plints schahweenu plattaka naw, kad nehgeri us krasta fakla sawu karrakaukschanu waktu laist un bultas beefum beesi mums passat schaut.

Bet skahde, ka preeksch tahdeem schaujameem rihkeem jau bijam par tablu eebrakufuschi uppé, til Weija un wirfneek-leitnanta sirgi, kas ar garreem strikkeem peefeeti, patablu no laiwas peldeja, tikla eewainoti. Weena bulta, lai gan jau bes spehka, tomehr laiwa eefritta. Mubruks to panehmis ittin smalti apstat-tija un fazzija:

„Tee irr Gul-nehgeri, jo bulta nahwigi nogipte-ta; teem trahpitem sirgeem nu jaspahgst, tur ne kas nelihds.“

Winfch nasi iswiljis pahrgreesa strikkus, lohpi ni nu peldeja pa straumei, ta ka airetajeem daudf weeglas darbs bij. Tapehz, ka airetaju stipras rohtas laiwa ahtri us preekschu rahwa, meh arri no eenaidneeku bultahm isglahbamees.

Bet nu bij arri laiks, ka teem us krasta palikkuscheem salditeem palihga nahzahm. Schee nabbadfini, tilko karrakleegschanu izdsirdufchi, tuhlin arri schahwufchi, bet netrahpijuschi, jo eenaid-neeki augsta sahle, kas tur wiha garruma aug, apflehpufchees.

Nu nehgeri nahza winneem ar schkehpeem wirsu, bet muhfu saldati nostahjahs tschetristuhriga rinda, muggura weenam pret ohtru; tahda wihsé warreja ar pihkeem nehgereem pretti turretees. Bet eenaid-neeki bij gudri; winni nemahzahs wis salcateem wirsu, bet apstahjahs pufsrinki winneem wis ap-kahrt. Saldati nedrihksteja lahdeht, jo katru, kas to buhtu eefahzis, giptiga bulta jeb schkehps tai pascha azzumirkli trahpitu.

Kahds stalts gandrihs feschu pehdu leels, lihds johstas weetai pliks, tad ar raibu ahdas preekschautu apgehrbees Gul-nehgers ar brangu spalwu frohni us galwas, nahza ar nolaihtahm preekschurramahm brunnahm bes kahdeem karrakerohtscheem no nehgeru rindas pee muhfu salditeem. Likkahs, ka gribbeja saldatus peerunnahht, lai no mums atstahjahs un winneem peekriht.

Skahde, ka tabluma deht newarreju tahs runnas dsirdeht; winfch rohtas dasch daschadi mehtaja, rahdija us mums, us debbesim, taifija gaisa rin-kus jeb arri us leelo beeso meschu rahdija.

Saldati pihkus us augfchu fazehlfuschi palikka stahwoht. Pa to starpu man waktas bij, plinti pee

waiga list un mehrkeht; plinte gabja waktu, un, lai gan laiwa schuhpojahs, tomehr trahpiju. Tas melnais leelmuttis palehjahs us preekschu, fritta us muttes gar semmi un bij nohst. No muhfu laiwas wehl arri zitti schahwa, labbi trahpidami, ta ka kahdi tschetri wai peezi nehgeri pakritta.

Nu warr dohmaht, zil dusnigi nehgeri fakla bkaut; faule spihbedami schkehpi ka krusa birra salditeem wirsu; til mas ween palikka dsihwi; tee kas trahpiti, nowehlahs no krasta uppé. Teem dsihweem atnehma karrakerohtschus un mums redsoht ar duntscheem noduhra. Tas bij breefnigs kume-dinfch, un mums tas bij jareds, bes ka warrejahm palihdscht.

Nu laiwa brauza ap kahdu klints stubri, ka no tahs flaktina weetas ne ka newarrejahm redseht. La weeniga weeta, fur schinni klints fallu warreja uskahpt, nu bij klahht!

Tee beidsamee ustizzigi nehgeri kahpa no laiwas, nesinnadami, wai schinni fallu glahbinfch buhs.

Klints fallas wirfus isfkattijahs ka leels katlis; pascha widdu dsikka eeleija un aplahrt mallas augstas, ta ka nehgeri te mums ne kahda wihsé newarreja peektuht. Geleija warreja kahdu diwisimts fohku garra buht un tur bija til weeni weenigi wahtri, pa ko kaphahm augfcham. Achmets teiza, ka zittur ne fur newarroht us fallas uskahpt, til stahwas effoht klints scenas.

Kad wiffas leetas mallu bij, kaphahm kahda afmena alla, kas te bij; te warrejahm pret eenaid-neekeem ittin drohschi buht, jo zaurums allai bij mas un taifni pret fallas wahrteem, ta ka katru eenaidneeku, kas tur prohwetu nahht, warrejahm alla buhdami gar semmi steept. Achmets nu manni wedda augfcha, fallas kraustus apluhfoht; krasta malla bij rohbaina tahda wihsé, ka afmena stabbi beeschi weens pee ohtra stahweja. Stabbi bij kahdas diwas pehdas augsti; te warreja us eenaid-neeka drohschi schaut un schahwis atfal ais afmena stabba passcheptees.

„No scheijeenes,“ ta Achmets fazzija, „warr abbus uppes kraustus, un sinnams, arri eenaidneekus, kas tur buhtu, pahrwakteht. Astonas labbas plintes, ta ka tahs Tuhsejas, kad usmannigi strahda, warr ilgu laiku scho fallu aistahweht. Ar bultahm un schkehpeem te newarr it ne ka isdarriht, kamehr muhfu lohdes katru eenaidneeku trahpihs.“

Melnais schinni leeta gluschi prahrtigi runnaja.

„Bet tomehr buhtu labbi,“ ta es eemettu, „kad eenaidneeki muhs ne mas neredsetu; jo ais teem afmena stabbeem til rahpu eedams ween warr apflehpufchees. Wai newarretu ko preekscha aisklahht, ka nehgeri muhfu waktis neredst?“

Mubruks paschulait arri augfcha nahza un fazzija, ka waijagohht diwas kahrtas afmeni eekalt un winnu starpa sirgu dekki issteept; ais ta warr kah-

jäs zeltees un atkal rahpu mestees, ka eenaidneeks ne to nemanna.

Kad nu no melnajeem ne weena nemannijahm, tad arri tuhlin gahjahm pee scha darba. Divõs zaurumõs, fo klinti eekallahm, eedsinnahm abbas aires un sirgu dekki ar strikkeem pa febjahm; pehz scha darba par waftneekem atstahjahm unteroffizeeri un weenu melno saldatu.

Alla atnahkufchi atraddahm Beiju un wirsneekleitnantu ar nahwi zihnijotees. Pehdejo deenu raises un publes bij scheem flimneekem nepahrzeeschamas, lai gan taggad meers un wesseligaks gais tsè bij; abbi wehl to paschu deen preelsch pussdeenas nomirra.

Israffahm divus kappus, kam galwgatti pret Meffu, Mohameda pilsehtu — tee tschetri Turku ofsizeeri to tà gribbeja; to pufsi, tur Meffas pilsehta stahw, ar Deewa luhgschanas kompassi nosihmeja. Liffahm abbus eelschâ un us kappeem pehz Turku tizzibas, leelus klints gabbalus uswelahm, jo tur semju fo usbehrt gluschi mas bij.

Diwi wihri, kas labbus un flitus darbus wirs semmes strahdajufchi, tà jau wiffi zitti zilweku behrni, gulleja — fimts juhdses tahlu no sawas dsimtenes dshestrâ klints kappâ us tahdas fallas Afrikâ, tur ne weens zilwels tohs newarr atrast. Winni no semmes pasuddufchi, tà kâ dauds no winnu arri; warr buht arri mehs pehz ihfa laika ar eenaidneekem kaudamees krittifim un faule muhsu faulus tufsnessi ballinabs, bes ka kahds pilsehta sinnu laistu, tur mehs paliffufchi.

(Us preelschu wehl.)

Kâ warr no dascheem dsihwneekem sinnaht, kahds laiks buhs.

Pirmâ kahrtâ no tahdeem dsihwneekem, kas abbejadi, titlus wirs semmes kâ uhdeni dsihwo.

Leetus laiku warr no scheem lohpineem ittin drohschi us preelschu nojehgt. Winneem naw spalwas, tapehz tee aufstumu un siltumu kâ arri wiffu to, kas us laika grohsischanohs sime, warr ahtri sajust, wiss wairak tadeht, ka schee lohpiini drihs uhdeni, drihs wirs semmes dsihwo. Abbejad-dsihwneeki mihto wiffi siltumu: kad nu leetus siltumu pamasina, tad schee bes apseggu buhdami to drihs eepreelsch manna un gahda, kâ warretu no aufstuma glahbtees.

Tâ tas katram pasihstams ruppuzis rahda eepreelsch, kahds laiks buhs, kad winsch no kruhmeem un paslehptahm weetahm isnahk un sahlt lehkht.

Kad sakkahs wardes flaidrâ gaisâ dauds blauj unfo un furz, tad buhs ilgi labs laiks.

Sakka kirfatte norahda pehrkona laiku, kad winna faslei spihwoht no allas nenahk ahra jeb labba laika pa faufahm lappahm nemeerigi tschabbina.

Us labbu laiku tschubstas gull meerigi faule sildidamabs un kad kas winnas useet, tad ahtri nomannoht paslehptahs. Bet kad flits laiks jeb pehrkons buhs, tad jau tschutstas no rihta nemeerigi un tur schaujahs, skraida pa faufahm lappahm, jeb gull us zekkeem, tà kâ winnas famiht warr; bes tam tschutstas preelsch pehrkona laika neschelligi smird.

Dhtrâ kahrtâ no sinim.

Kad wehdseles un lihdakas pee flaidra laika no uhdens us augschu lehz jeb tà peld, ka muggura wirs uhdena redsama, tad buhs drihs leetus jeb arri pehrkons.

Pihkstuli zitti turra leelâ glahsè us lohga. Glahsè waijaga buht us dibbena labba pulka smilfchu, un uhdens if diwas neddekas prisch ja-ecelej: Kad pihkstals meerigi us smiltim gull, tad arri laiks labs pastahwigs, bet kad winsch paleek nemeerigs, skraida pa uhdeni, rohlahs smiltis jeb arri mehgina, no glahses ahra tapt, tad pateest tai paschâ jeb dhtrâ deenâ buhs leetus, auka un negais.

(Us preelschu beigums.)

Smeecklu stahstini.

Kad ta refna un tauka Wahzeete, wahrda Etsli, tsè Rihgâ bij, tad kahds kungs teiza tà: „Schis seewischkis til tauks, ka man katru reis winnu usskattoht fahls un maise jauskohsch un snapfis jausdserr, lai duhscha ne-aptelabs.“

Kahds gudris wirs fazzija us laulata pahra, kas weenad ween bahrabs: „Abbi effect pelnijufchi, ka Zuchs us Siberiju dsenn; jo effect laulibas faiti nehmuschi un ar to meeru pakahrufchi.“

Kas teef lahdehts? Rugges, wahgi, plintes, jagli, wiltneeki u. t. pr.

Kâ warr hadda laika bes maises ar wahrijamo plihiti ween istift? Waijag eefahlt plihiteschanas. (Pliht' ehschanas.)

Pirmais ekspress: „Andrei, tapehz tam wahjajam sirgam masgis astè?“

Dhtris ekspress: „Warr buht tapehz, lai atminnahs, ka schodeen jau ehdis.“

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Zensures atwehlehts.

Rihgâ, 13. November. 1870.